

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ ใช้รูปแบบงานวิจัยแบบผสมระหว่างเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ได้รับความเห็นชอบให้ดำเนินงานวิจัยโดยคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม การวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2552 และได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ในช่วงเดือนกันยายน 2552 ถึงเดือนมีนาคม 2553 รวมระยะเวลา 7 เดือน ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การเลือกพื้นที่การศึกษา

ผู้วิจัยเลือกพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากเหตุผลข้อที่หนึ่ง สามารถเดินทางเก็บข้อมูลได้สะดวก เพราะการทำงานวิจัยเชิงคุณภาพการเก็บข้อมูลต้องใช้เวลาานาน ต้องลงพื้นที่บ่อยครั้งเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างให้เกิดความไว้วางใจซึ่งจะนำมาสู่ข้อมูลที่เป็นจริง และน่าเชื่อถือ เหตุผลข้อที่สอง ทั้งสองอำเภอเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยคุ้นเคยเป็นอย่างดีและปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นการติดต่อประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่นในโรงเรียน อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการร้านขายเครื่องสำอาง เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานต่างๆ จึงมีความสะดวก ทำให้การเก็บข้อมูลได้ง่ายขึ้น และเหตุผลประการสุดท้าย ทั้งสองอำเภอก็ยังพบปัญหาการใช้“เครื่องสำอางอันตราย”ในกลุ่มวัยรุ่นหญิง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับแจกแบบสอบถาม

2.1.1 ประชากร

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาคือ นักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 - 6 และปวช.ปีที่ 1-3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง และอำเภวารินชำราบ ทั้งสังกัดภาครัฐและเอกชนจำนวน 10,048 คน แบ่งเป็นอำเภอเมือง 8,491 คน และอำเภวารินชำราบ 1,557 คน (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี, 2551)

2.1.2 ขนาดตัวอย่าง

คำนวณขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยใช้สูตร Taro Yamane ต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 385 คน

สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อน

$$n = \frac{10,048}{1 + (10,048)(0.05)^2}$$

$$n = 384.68 \text{ คน}$$

เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีการกระจายตัวที่ดี ผู้วิจัยจึงแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่มตามสังกัดสถาบัน และระดับการศึกษา ดังนี้ กลุ่มที่หนึ่งคือ นักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีที่ 4 - 6 ที่สังกัดภาครัฐ 16 สถาบัน จำนวน 6,433 คน กลุ่มที่สองคือ นักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 - 6 ที่สังกัดภาคเอกชน 6 สถาบัน จำนวน 713 คน กลุ่มที่สามคือ นักเรียนหญิงระดับ ปวช.ปีที่ 1 - 3 ที่สังกัดภาครัฐ 4 สถาบัน จำนวน 2,472 คน และกลุ่มที่สี่คือ นักเรียนหญิงระดับ ปวช.ปีที่ 1 - 3 ที่สังกัดภาคเอกชน 1 สถาบัน จำนวน 430 คน

คำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่มและแจกแบบสอบถามมากกว่าที่คำนวณไว้ร้อยละ 10 เพื่อป้องกันการไม่ได้รับแบบสอบถามตอบกลับซึ่งอาจทำให้กลุ่มเป้าหมายน้อยกว่าที่คำนวณไว้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่ม	จำนวนประชากร (คน)	สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แจก แบบสอบถาม (คน)
กลุ่มที่ 1	6,433	246	288
กลุ่มที่ 2	713	28	36
กลุ่มที่ 3	2,472	95	108
กลุ่มที่ 4	430	16	18
รวม	10,048	385	450

2.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์

2.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) ซึ่งประกอบด้วย วิทยุรุ่นที่ปัจจุบันยังใช้ “เครื่องสำรองอันตราย” จำนวน 20 คน วิทยุรุ่นที่เคยใช้แต่ปัจจุบันเลิกใช้ จำนวน 20 คน และวิทยุรุ่นที่ไม่เคยใช้ จำนวน 20 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด 60 คน

2.2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง (General informant) ซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครองซึ่งมีความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะแม่ จำนวน 15 คน อาจารย์ผู้รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน จำนวน 15 คน ผู้ประกอบการขายเครื่องสำอาง ซึ่งประกอบด้วยร้านแฟงลอยตามตลาดนัด ตามห้างสรรพสินค้า ร้านเสริมสวยที่ขายเครื่องสำอาง จำนวน 15 คน เกษกรที่ทำงานคุ้มครองผู้บริโภค จำนวน 10 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลรอง ทั้งหมด 55 คน

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีความหลากหลายมากที่สุด (Maximum Variation Sampling) เพื่อให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้อย่างครอบคลุมทุกเงื่อนไข

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.1.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี ความรู้วิชาการและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.1.2 ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์นำเสนอต่อ ผศ.ดร.วิบูลย์ วัฒนนามกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.น.สพ.ดร.สรพรเพชญ์ อังกิติตระกูล และ ดร.สมชาย สุริยะไกร คณะกรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์

3.1.3 นำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาจากกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบ

3.1.4 นำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญ ทดสอบความเข้าใจในข้อคำถามของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้ในการวิจัยจริง แก้ไขข้อคำถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เข้าใจหรือเข้าใจคลาดเคลื่อน นำเสนอ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ตรวจพิจารณาอีกครั้งจนกระทั่งเห็นชอบได้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ (ภาคผนวก)

3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 4 ท่าน ได้แก่ รศ.ดร.สัมมนา มุลสาร อาจารย์คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี นางสาวพรพรรณ สุนทรธรรม เกษตรระดับชำนาญการพิเศษ ผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา นางสาวกาญจนา มหาพล เกษตรระดับชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี และนายพัฒนะ รุ่งรัมย์ทิวิมานะ เกษตรระดับชำนาญการ โรงพยาบาล ๕0 พรรษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

3.2.2 หาความเชื่อมั่น (Reliability)

โดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้ในการวิจัยจริง จำนวน 30 คน ใช้วิธีหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แสดงใน (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข้อ	รายละเอียด	(α -Coefficient)
ข้อ12	เป็นคำถามเกี่ยวกับสรรพคุณเครื่องสำอางทาหน้าที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของวัยรุ่น จำนวน 7 ข้อย่อย	0.88
ข้อ13	เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางทาหน้าของวัยรุ่น จำนวน 14 ข้อย่อย	0.86
ข้อ15	เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้เครื่องสำอางทาหน้าของวัยรุ่น จำนวน 14 ข้อย่อย	0.81
ข้อ16	เป็นคำถามพฤติกรรมการใช้เครื่องสำอางทาหน้าของวัยรุ่น จำนวน 8 ข้อย่อย	0.71

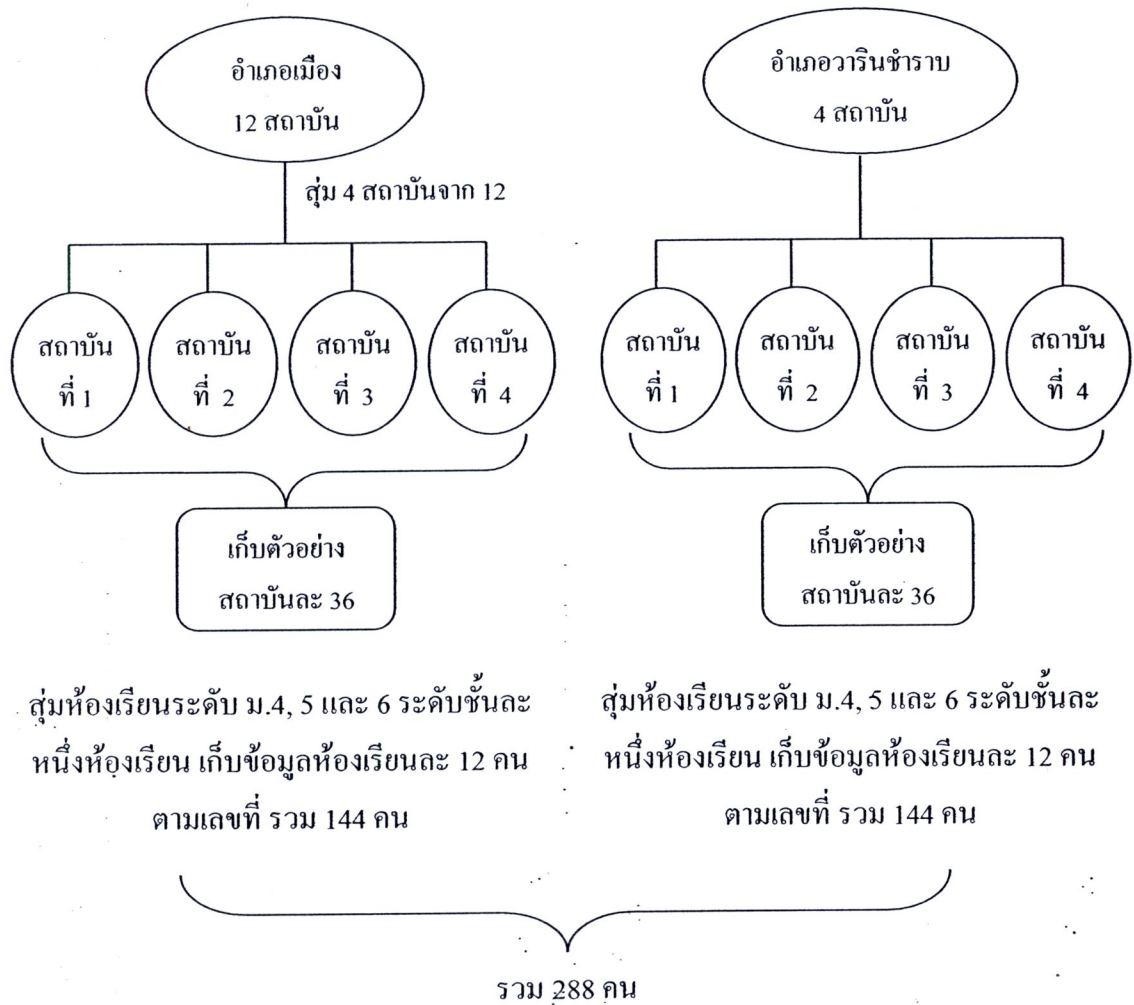
4. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม

4.1.1 การสุ่มตัวอย่างแจกแบบสอบถาม

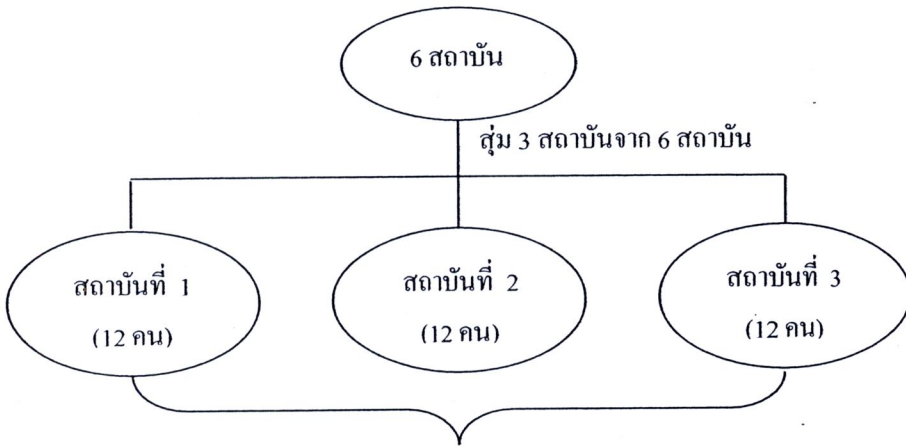
ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เริ่มจากการสุ่มเลือกสถาบันจำนวนครึ่งหนึ่งของสถาบันทั้งหมดในแต่ละกลุ่ม หลังจากนั้นทำการสุ่มเลือกห้องเรียนระดับชั้นละหนึ่งห้องเรียน แจกแบบสอบถามเรียงตามเลขที่ หากจำนวนตัวอย่างในหนึ่งห้องเรียนไม่เพียงพอ ให้ทำการสุ่มจับฉลากห้องเรียนต่อไป จนจำนวนตัวอย่างครบตามที่คำนวณไว้ แต่เนื่องจากจำนวนสถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอวารินชำราบ และอำเภอเมืองมีจำนวนแตกต่างกันมาก และสถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอวารินชำราบมีเฉพาะในกลุ่มที่หนึ่ง เพื่อให้ข้อมูลมีการกระจายตัวทั้งสองพื้นที่ ในกลุ่มที่หนึ่งผู้วิจัยจึงสุ่มเลือกตัวอย่างจากอำเภอเมืองและอำเภอวารินชำราบจำนวนเท่ากัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1: มีจำนวน 16 สถาบัน ประกอบด้วยอำเภอวารินชำราบ 4 สถาบัน และอำเภอเมือง 12 สถาบัน ซึ่งกลุ่มนี้เป็นเพียงกลุ่มเดียวที่มีโรงเรียนในเขตอำเภอวารินชำราบ ผู้วิจัยเลือก 4 สถาบัน จากอำเภอวารินชำราบ และสุ่ม 4 สถาบันจากอำเภอเมือง สุ่มตัวอย่างทั้งสองอำเภอจำนวนเท่ากัน เก็บตัวอย่างสถาบันละ 36 คน (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 แสดงการสุ่มเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่หนึ่ง

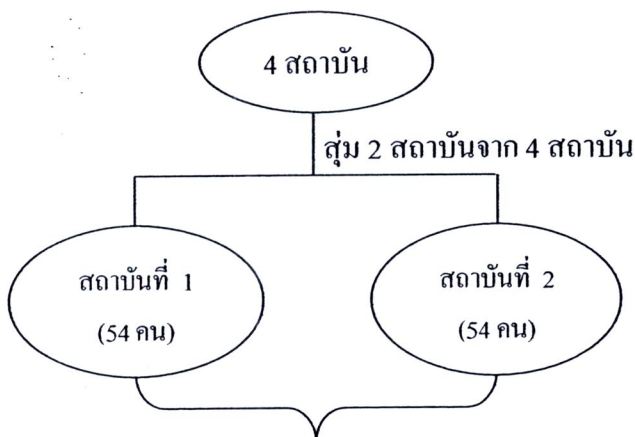
กลุ่มที่ 2: มีจำนวน 6 สถาบัน สุ่มเลือก 3 สถาบัน เก็บตัวอย่างสถาบันละ 12 คน (ภาพที่ 5)

สุ่มห้องเรียนระดับ ม.4, 5 และ 6 ระดับชั้นละหนึ่งห้องเรียน
เก็บข้อมูลห้องเรียนละ 4 คน ตามเลขที่ รวม 36 คน

ภาพที่ 5 แสดงการสุ่มเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่สอง

กลุ่มที่ 3: มีจำนวน 4 สถาบัน สุ่มเลือก 2 สถาบัน เก็บตัวอย่างสถาบันละ 54 คน (ภาพที่ 6)

สุ่มห้องเรียนระดับ ปวช.1, 2 และ 3 ระดับชั้นละหนึ่งห้องเรียน
เก็บข้อมูลห้องเรียนละ 18 คน ตามเลขที่ รวม 108 คน

ภาพที่ 6 แสดงการสุ่มเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่สาม

กลุ่มที่ 4: มีเพียงหนึ่งสถาบัน สุ่มเลือกห้องเรียนระดับชั้นปวช.1, 2 และ 3 ระดับชั้นละหนึ่งห้องเรียน ห้องเรียนละ 6 คน แจกแบบสอบถามตามเลขที่รวม 18 คน

4.1.2 ขั้นตอนการแจกแบบสอบถาม

- 1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นเป้าหมาย เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
- 2) จัดแจงรายละเอียดกระบวนการเก็บข้อมูลให้แก่ผู้ช่วยวิจัยทราบ เพื่อเป็นแนวทางเดียวกันในการเก็บข้อมูล และถูกต้องตามระเบียบวิธีการวิจัย
- 3) ลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามโรงเรียนเป้าหมาย โดยประสานกับอาจารย์ที่รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน เพื่อทำการสุ่มห้องเรียนในแต่ละระดับชั้น และแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มเป้าหมายโดยเรียงตามเลขที่จนจำนวนกลุ่มเป้าหมายครบตามที่กำหนดไว้
- 4) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลต่างๆ หลังจากที่ได้รับสิ้นการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์
- 5) ส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยหรือผู้ช่วยผู้วิจัย เพื่อรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามทั้งหมด 450 ฉบับ แต่ได้รับแบบสอบถามตอบกลับ 424 ฉบับ อย่างไรก็ตามถือว่าจำนวนตัวอย่างเหมาะสมเพราะมากกว่าจำนวนที่คำนวณไว้

4.2 การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเน้นประเด็นสำคัญเป็นคำถามปลายเปิด ที่มุ่งให้อธิบายข้อมูล ให้ความคิดเห็น หรือเล่าประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้นๆ งานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการเก็บรวบรวมข้อมูล ต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์และการสังเกต เพื่อให้การเก็บข้อมูล การบันทึกข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้ที่ทำหน้าที่เก็บข้อมูลในครั้งนี้คือตัวผู้วิจัยเองและผู้ช่วยผู้วิจัยที่ผ่านการชี้แจงการเก็บข้อมูลโดยเฉพาะ

4.2.1 วิธีสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการชนิดสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interviews) กลุ่มเป้าหมายที่ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งหมด 103 คน ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 48 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง 55 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ วัยรุ่นที่ปัจจุบันยังใช้ “เครื่องสำอางอันตราย” วัยรุ่นที่เคยใช้ แต่ปัจจุบันเลิกใช้ และวัยรุ่นที่ไม่เคยใช้ กลุ่มละ 16 คน ค้นหากลุ่มเป้าหมายตามสถานศึกษาในเขตอำเภอเมือง และอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดอุบลราชธานี ด้วยวิธีการบอกต่อ (Snow Ball Sampling) โดยใช้แผ่นพับประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่อง “เครื่องสำอางอันตราย” ของ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เป็นเครื่องมือในการค้นหา คำถามที่ใช้คือ เคยเห็น เคยใช้ หรือรู้จักผู้ที่ใช้เครื่องสำอางในแผ่นพับดังกล่าวหรือไม่ เมื่อพบกลุ่มเป้าหมายดำเนินการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการชนิดสัมภาษณ์เชิงลึก

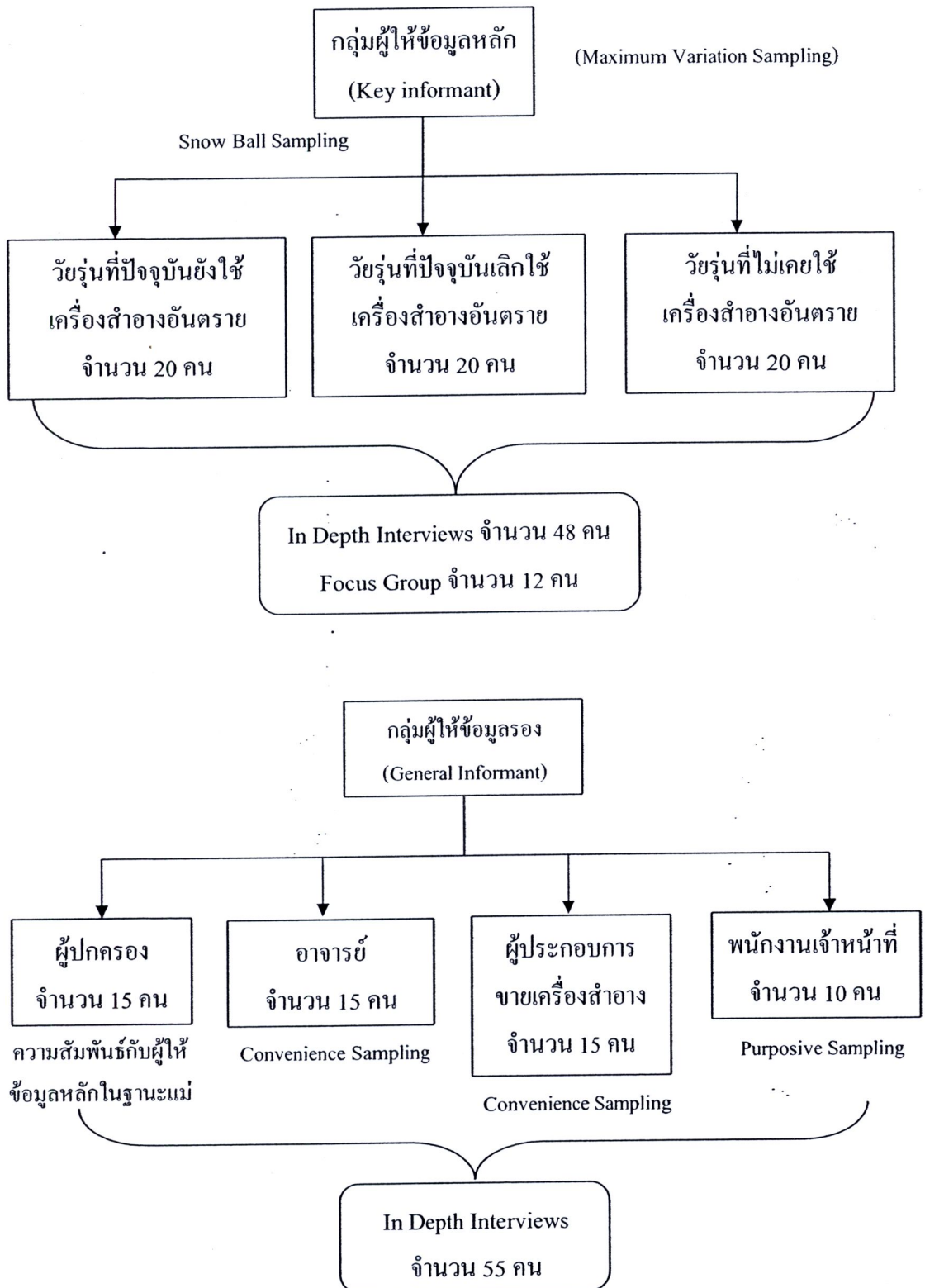
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครอง อาจารย์ ผู้ประกอบการขายเครื่องสำอาง เกษตรกรที่ทำงานคุ้มครองผู้บริโภคเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) โดยกลุ่มผู้ปกครองคัดเลือกผู้ที่มีความสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะแม่ทำการสัมภาษณ์ทั้งหมด 15 คน กลุ่มอาจารย์คัดเลือกอาจารย์ที่สอนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาจารย์อนามัยคัดเลือกตามความสะดวก (Convenience Sampling) จำนวน 15 คน ผู้ประกอบการขายเครื่องสำอางคัดเลือกตามความสะดวก ซึ่งประกอบด้วยร้านแผงลอยตามตลาดนัด ตามห้างสรรพสินค้า ร้านเสริมสวยที่ขายเครื่องสำอาง ร้านขายเครื่องสำอางที่มีหลักแหล่งแน่นอนที่วัยรุ่นเลือกใช้บริการจำนวนมากจำนวน 15 คน และเกษตรกรที่ทำงานคุ้มครองผู้บริโภคใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งต้องมีประสบการณ์การทำงานคุ้มครองผู้บริโภคตั้งแต่สามปีขึ้นไป จำนวน 10 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลรอง ทั้งหมด 55 คน (ภาพที่ 7)

4.2.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มดำเนินการเฉพาะในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 12 คน แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน แต่ละกลุ่มประกอบด้วยวัยรุ่นที่ปัจจุบันยังใช้ “เครื่องสำอางอันตราย” วัยรุ่นที่เคยใช้ แต่ปัจจุบันเลิกใช้ และวัยรุ่นที่ไม่เคยใช้ กลุ่มละ 2 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง และมีผู้ช่วยวิจัยช่วยจดบันทึกและบันทึกเสียง ค้นหา กลุ่มเป้าหมายด้วยวิธีการบอกต่อ (Snow Ball Sampling) โดยใช้แผ่นพับประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่อง “เครื่องสำอางอันตราย” ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เป็นเครื่องมือในการค้นหา

4.3 การเก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

การเก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non Participation Observation) ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สังเกตพฤติกรรมกรซื้อขาย “เครื่องสำอางอันตราย” ตามตลาดนัด จำนวน 4 ครั้ง ซึ่งเป็นตลาดนัดที่ได้รับความนิยมในพื้นที่อำเภอวารินชำราบ 2 ครั้ง อำเภอเมือง 2 ครั้ง สังเกตการซื้อเครื่องสำอางในร้านเสริมสวยจำนวน 4 ร้าน โดยการเข้าไปในร้านเพื่อรับบริการเสริมสวย และสังเกตการซื้อเครื่องสำอางตามแผงขายเครื่องสำอางตามห้างสรรพสินค้า จำนวน 5 ร้าน

ภาพที่ 7 แสดงการเลือกกลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อ 12, 13 ข้อคำถามเป็นลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเกิร์ต มีการประมาณค่าคะแนน ให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

การประเมินค่าอยู่ในระดับใดนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงระดับคะแนนพิจารณาจากค่าพิสัย โดยการหาความกว้างอันตรภาคชั้น ดังนี้

อันตรภาคชั้น

=

พิสัย

จำนวนชั้น

=

คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด

จำนวนชั้น

=

5-1

5

=

0.8

คะแนนเฉลี่ย

ความหมาย

4.21- 5.00	สรรพคุณหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางหน้าน้ำมากที่สุด
3.41- 4.20	สรรพคุณหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางหน้าน้ำมาก
2.61- 3.40	สรรพคุณหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางหน้าปานกลาง
1.81- 2.60	สรรพคุณหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางหน้าน้ำน้อย
1.00- 1.80	สรรพคุณหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางหน้าน้ำน้อยที่สุด

ข้อ 15 ข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องเครื่องสำอางทาหน้า จำนวน 14 ข้อ ตรวจสอบให้คะแนนรายข้อ หากความถี่และร้อยละของแต่ละข้อที่ตอบถูก ผู้วิจัยแบ่งระดับความรู้เป็นสามระดับ คือระดับสูง ตอบถูกมากกว่าร้อยละ 85 ระดับปานกลางมากกว่าร้อยละ 50 แต่ต่ำกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 85 และระดับต่ำตอบถูกต่ำกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50

ข้อ 16 ข้อคำถามเป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท มีการประมาณค่าคะแนนให้เลือกตอบ 3 ระดับ คือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ โดยเป็นข้อความเชิงบวก (Positive) จำนวน 6 ข้อ และข้อความเชิงลบ (Negative) จำนวน 2 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความเชิงบวก (คะแนน)	ข้อความเชิงลบ (คะแนน)
ปฏิบัติทุกครั้ง	3	1
ปฏิบัติบางครั้ง	2	2
ไม่เคยปฏิบัติ	1	3

การประเมินค่าอยู่ในระดับใดนั้น ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งช่วงระดับคะแนนพิจารณาจากค่าพิสัย โดยการหาความกว้างอันตรภาคชั้น ดังนี้

อันตรภาคชั้น

=

พิสัย

จำนวนชั้น

=

คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด

3

=

3-1

3

=

.66

สำหรับแปลความหมายข้อ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ซึ่งเป็นข้อคำถามเชิงบวก

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
2.33 – 3.00	มีพฤติกรรมการใช้เครื่องสำอางทาหน้าระดับดี
1.67 – 2.32	มีพฤติกรรมการใช้เครื่องสำอางทาหน้าระดับปานกลาง
1.00 – 1.66	มีพฤติกรรมการใช้เครื่องสำอางทาหน้าระดับต่ำ

สำหรับแปลความหมายข้อ 7 และ 8 ซึ่งเป็นข้อคำถามเชิงลบ ได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
2.33 – 3.00	มีพฤติกรรมการใช้เครื่องสำอางทาหน้าระดับต่ำ
1.67 – 2.32	มีพฤติกรรมการใช้เครื่องสำอางทาหน้าระดับปานกลาง
1.00 – 1.66	มีพฤติกรรมการใช้เครื่องสำอางทาหน้าระดับดี

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา(Content Analysis) ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยขั้นตอน ดังนี้

5.2.1 วิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างและหลังการเก็บข้อมูล ขณะเก็บข้อมูลมีการตรวจสอบข้อมูลไปด้วย พร้อมกับวิเคราะห์หาความหมาย ตีความที่ได้รับไปเรื่อยๆ เพื่อคว้าข้อมูลที่ได้มีความหลากหลาย อุ่มตัว และคว้าตอบคำถามงานวิจัยได้หรือยัง เพื่อให้ได้คำอธิบาย และสรุปได้อย่างชัดเจน

5.2.2 จัดระบบข้อมูลและแยกประเภทข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ตามดัชนี (Index)

5.2.3 ตีความแบบบรรยาย และสร้างความสัมพันธ์ โดยการดึงความหมายออกมาจากข้อมูลที่มีอยู่ ดูความสัมพันธ์ต่างๆ ที่ปรากฏ

5.2.4 สร้างข้อสรุป เรียบเรียงข้อมูลที่ได้เป็นลำดับขั้นตอน นำข้อมูลที่ได้เสนอเชิงพรรณนาให้เห็นภาพปัญหาและแนวทางพัฒนา

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS 11.5 for Windows) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ใช้วิเคราะห์และอธิบายลักษณะของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้ในการจำแนกและแปลความหมายข้อมูลต่าง ๆ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ร่วมกับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะกระจายของข้อมูล และค่าสัมประสิทธิ์ของความผันแปร (Coefficient of variation)